

Силабус курсу

ГАРМОНІЯ. ПОЛІФОНІЯ

Освітній ступінь “Бакалавр”.

Спеціальність 025 “Музичне мистецтво”.

Спеціалізація “Музичне мистецтво естради”.

Рік навчання: II, III, Семестр: III, IV, V, VI.

Кількість кредитів: 10.

Мова викладання: українська.

Керівник курсу

Гнатів Наталія Володимирівна, кандидат мистецтвознавства, викладач музично-теоретичних дисциплін.

Контактна інформація: nataliyahnativ@gmail.com, +380979643478.

Прореквізити та постреквізити дисципліни

- **Прореквізити дисципліни:** теорія музики, сольфеджіо, фортепіано та концертмейстерський клас.
- **Постреквізити дисципліни:** аналіз музичних творів.

Призначення дисципліни

Дисципліна “Гармонія. Поліфонія” належить до дисциплін професійного спрямування й призначена сформувати в студентів **комплекс професійних практичних навичок**, а саме вміння аналізувати твори з використанням різних гармонічних засобів та поліфонічних технік і форм, використовувати гармонічні прийоми і поліфонічні техніки в практичній діяльності (в процесі написання власних композицій, аранжування чи музикування), розвинути творчий потенціал. Все це є вагомою складовою формування професійного та конкурентноздатного естрадного виконавця, імпровізатора, аранжувальника, автора власних музичних композицій, педагога.

Протягом вивчення предмету студенти набувають такі фахові **компетентності**, як здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва, взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва; здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії музичного мистецтва, професійні знання та навички в процесі творчої діяльності, базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, широкий спектр міждисциплінарних зв'язків ; здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності, здатність оперувати професійною термінологією.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 4.Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

ФК 5.Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

ФК7.Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

Відповідно до освітньої програми «Гармонія. Поліфонія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15

Метою вивчення навчальної дисципліни “Гармонія. Поліфонія” є надати студентам відомості з історії та теорії гармонії і поліфонії, навчити аналізувати твори з використанням різних гармонічних засобів та поліфонічних технік і форм, використовувати гармонічні прийоми та поліфонічні техніки в практичній діяльності (в процесі написання власних композицій, аранжування чи музикування), сприяти культурному і професійному розвитку студентів.

Зміст і структура курсу

Протягом чотирьох семестрів вивчення навчальної дисципліни “Гармонія. Поліфонія” студенти закріплюють та поглиблюють знання, вдосконалюють вміння та навички, отримані на базі освітньої програми молодшого спеціаліста, а саме продовжують роботу з акордами терцієвої будови, детальніше розглядають способи відхилень та модуляцій в різні ступені споріднення, освоюють принципи використання неакордових звуків. В той же час студенти знайомляться з поліфонічною музикою від середньовіччя до сьогодення, видами поліфонії, основними поліфонічними техніками.

III семестр

№ тижня	Назва теми	Год. (ауд., пр.)	Завдання для самостійної роботи
1,2	Тема 1. Введення в курс гармонії.	4	Розписати головні тризвуки в трьох мелод. голоженнях і двох розташуваннях кожен в тональності Fis-dur.
3,4	Тема 2. Ладно-функційна система головних тризвуків. Поєднання головних тризвуків.	4	Написати автентичні і плагальні звороти з (всього 10 зворотів) у тональності b-moll.
5,6,7	Тема 3. Гармонізація мелодії та басу головними тризвуками.	6	Задача з Дубовский И. “Учебник гармонии” 80/9. Написати і розписати гармонічну послідовність з використанням головних тризвуків у тональності cis-moll.
8,9	Тема 4. Переміщення тризвуків.	4	Написати і грати на фортепіано гармонічну послідовність з використанням головних тризвуків та їх переміщень в тональності D-dur.
10, 11	Тема 5. Стрибки терцієвих тонів у сопрано та тенорі.	4	Завдання з Дубовский И. “Учебник гармонии” 87/3,4.
12	Тема 6. Кадансовий квартсектакорд.	2	Гармонічний аналіз періодів і типів каденцій Л. ван Бетховен, початкові періоди сонат для фортепіано 2,5,8,15.
13	Тема 7. Сектакорди головних тризвуків.	2	Задача з Дубовский И. “Учебник гармонии” 115/9. Написати і грати на фортепіано гармонічну послідовність з використанням сектакордів головних тризвуків в тональності g-moll.
14, 15	Тема 8. Прохідні та допоміжні квартсектакорди.	4	Задача з Дубовский И. “Учебник гармонии” 178/8.
16.	Модульна контрольна робота 1.	2	_____

IV семестр

№ тижня	Назва теми	Год. (ауд., пр.)	Завдання для самостійної роботи
1,2,3	Тема 9. Домінантсептакорд. Загальні відомості про D7 ⁶ , D9.	6	Задача з Дубовский И. “Учебник гармонии” 214а/10. Грати на фортепіано висхідну і низхідну модулюючі секвенції по тонах з ланкою D-D7 ⁶ -T, вихідна тональність A-dur.
4,5,6	Тема 10. Повна ладно-функційна система тризвуків. Побічні тризвуки.	6	Написати і грати на фортепіано гармонічну послідовність з використанням побічних тризвуків, в т. ч. перерваної каденції і тональності h-moll. Гармонічний аналіз: Й.С. Бах — №5 з Нотного зошита А.М. Бах, М. Де Фалья — № 1 з циклу “Сім іспанських народних пісень”, В. Косенко — Куранта з циклу “11 етюдів у формі старовинних танців”.

7,8, 9,10	Тема 11. Септакорди II і VII ступенів та їх обернення.	8	Завдання з Дубовский И. “Учебник гармонии” 296/2,3. Завдання з Дубовский И. “Учебник гармонии” 313/5.
11,12, 13	Тема 12. Подвійна домінанта.	6	Задача з Дубовский И. “Учебник гармонии” 464/6. Грати на фортепіано висхідну і низхідну модулюючі секвенції по півтонах з ланкою s-DD ⁶ /5-K-D, вихідна тональність d-moll.
14,15, 16	Тема 13. Загальні відомості про відхилення.	6	Задача з Дубовский И. “Учебник гармонии” 500/4. Написати і грати на фортепіано гармонічну послідовність з відхиленням з G-dur в D-dur.
17,18, 19,20	Тема 14. Загальні відомості про модуляцію.	8	Задача з Дубовский И. “Учебник гармонии” 525/7. Гармонічний аналіз: №4, 5, 6, 8 з “Нотного зошита Анни Магдалени Бах” Й.С.Баха. Написати і грати на фортепіано гармонічну послідовність з модуляцією з B-dur в F-dur.
21.	Модульна контрольна робота 2.	2	_____

V семестр

№ тижня	Назва теми	Год (ауд., пр.)	Завдання для самостійної роботи
1,2	Тема 15. Альтерація акордів домінантової групи.	4	Задача з Дубовский И. “Учебник гармонии” 686/2.
3,4	Тема 16. Альтерація акордів субдомінантової групи.	4	Задача з Дубовский И. “Учебник гармонии” 713/2. Написати і грати на фортепіано гармонічну послідовність з використанням альтерованих акордів домінантової групи в тональності Es-dur.
5,6,7	Тема 17. Затримання.	6	Задача з Дубовский И. “Учебник гармонии” 563/4.
8,9,10	Тема 18. Прохідні неакордові звуки.	6	Задача з Дубовский И. “Учебник гармонии” 585/1.
11,12, 13	Тема 19. Допоміжні неакордові звуки.	6	Задача з Дубовский И. “Учебник гармонии” 611/2.
14,15	Тема 20. Деякі особливості гармонії в музиці XVII-XX століть.	4	Гармонічний аналіз: Л. ван Бетховен — Соната для фортепіано №21 C-dur; головна партія; Ф. Шопен — Прелюдія №9 E-dur, А. Скрябін — Прелюд cis-moll, ор. 11 В. Сильвестров - №3 з циклу “Тихі пісні”.
16.	Модульна контрольна робота 3.	2	_____

VI семестр

№ тижня	Назва теми	Год. (ауд., пр.)	Завдання для самостійної роботи
1,2	Тема 21. Загальна	4	Визначити вид поліфонії в аудіо-фрагментах: Queen

	характеристика поліфонічної музики. Види поліфонії.		- “Love of My Live”, “Another One Bites the Dust”, Led Zeppelin - “Stairway to Heaven”, “Bohemian Rhapsody”, Metallica with Symphony – “The Ecstasy of Gold”, “The Memory remains”, “Hero of The Day”.
3	Тема 22. Загальний огляд історії розвитку поліфонії.	2	Реферат на тему “Поліфонія строгого письма”.
4,5,6	Тема 23. Підголоскова поліфонія.	6	Написати підголосок до пісні гурту “Deep purple” “Soldier of fortune”. Розписати обрану укр. народну пісню в триголосній поліфонічній фактурі.
7,8,9	Тема 24. Простий дво- і триголосний контрапункт.	6	Написати триголосний контрапункт в контрастно-поліфонічній техніці. Поліфонічний аналіз: Б. Барток — цикл “Мікрокосмос”, зошит 6, №140 .
10,11, 12,13	Тема 25. Складний контрапункт.	8	Написати вертикально-рухомий, горизонтально-рухомий контрапункти, структурно-змінюючий контрапункти. Поліфонічний аналіз: Й.С. Бах — Прелюдія fis-moll з I тому “ДТК” (перші 10 тактів).
14,15, 16,17	Тема 26. Поняття і види імітації.	8	Написати імітації: пряму, в інверсії, аугментації, дімінуції, ракоході. Написати канон I розряду, безкінечний канон, канонічну секвенцію.
18,19, 20	Тема 27. Фуга — вершина розвитку імітаційної поліфонії.	6	Поліфонічний аналіз: Й.С. Бах — фуги C-dur, g-moll з I тому “ДТК”. Написати 10 різностильових тем для фуг. Написати експозицію триголосної фуги на обрану тему.
21.	Модульна контрольна робота 4.	2	_____

Самостійна робота проводиться студентами щотижнево і спрямована на закріплення пройденого на практичних заняттях матеріалу. Кількість годин на виконання — 152. Поточний контроль однієї теми здійснюється на наступному занятті.

Літературні джерела

Основна:

1. Алексеев Б. К. Задачи по гармонии. Учебное пособие для учащихся музыкальных училищ. — 2-е изд., дополненное. М.: Музыка, 1976. 248 с.
2. Григорьев, С. Учебник полифонии: [для муз. уч-щ и консерватории] / С.Григорьев, Т. Мюллер. — 4-е изд. М. : Музыка, 1985. — 304 с.
3. Дубовский И., Евсеев С., Способин И., Соколов В. Учебник гармонии. М.: Музыка, 1986. 480 с.
4. Мюллер Т. Полифонический анализ :хрестоматия / Т. Мюллер. М.: Музыка 1964. — 238 с.
5. Мюллер Т. Полифония: учебник / Т. Мюллер. М.: Музыка, 1988. — 335 с.
6. Скребков С. Учебник полифонии / С. Скребков. М.: Музыка, 1982. — 272 с.
7. Скребков С.С., Скребкова О.Л. Хрестоматия по гармоническому анализу. М.: Музыка, 1978.
8. Фраёнов В.П. Учебник полифонии. М., 1987. 2-е изд. М., 2000.
9. Холопов Ю. Гармония: Теоретический курс: Учебник. Спб.: Лань, 2003. 544 с.
10. Яковцевская Н. Н. 111 задач по гармонии : учебное пособие для музыкальных колледжей и консерваторий. Санкт-Петербург : Композитор - Санкт-Петербург, 2013. - 37, [1] с. : ноты, табл..

Допоміжна:

1. Абызова Е. Н. Гармония. М.: Музыка, 2008. 383 с.
2. Бершадская Т. Лекции по гармонии. Изд. 2-е, доп. Л.: Музыка, 1985. 238 с.
3. Вознюк П. Т. Гармонія : навчально-методичний посібник з мелодіями для гармонізації / Вознюк П. Т., Поляковська С. П. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 144 с. : ноты.
4. История полифонии. В 7 вып. Вып. 1 : Многоголосие средневековья. X – XIV вв. / Евдокимова Ю. М.: Музыка, 1983. 454 с.
5. История полифонии. В 7 вып. Вып. 2 А. Музыка эпохи Возрождения: XV век / Евдокимова Ю. М.: Музыка, 1989. 414 с.
6. История полифонии. В 7 вып. Вып. 2 Б. Музыка эпохи Возрождения: XVI век / Дубравская Т. М.: Музыка, 1996. 413 с.
7. История полифонии. В 7 вып. Вып. 3. Западноевропейская музыка XVII — первой четверти XIX в. / Протопопов В. М.: Музыка, 1985. 494 с.
8. История полифонии. В 7 вып. Вып. 4. Западноевропейская музыка XIX — начала XX века / Протопопов В. М.: Музыка, 1986. 319 с.
9. Мясоедов А. Задачи по гармонии. 3-е изд. — М.: Музыка, 1981. 80 с.
10. Мясоедов А. Н. Учебник гармонии. М.: Музыка, 1980. 319 с.
11. Пясковський І. Поліфонія в українській музиці. Навч. Посібник. К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2012. 272 с.
12. Тюлин Ю.Н., Привано Н.Г. Учебник гармонии. Изд. 3-е, дополненное. М.: Музыка, 1986. 480 с.

Інформаційні джерела в мережі інтернет:

1. Берков В.О. Гармония. URL: <https://www.belcanto.ru/garmonia.html>
2. Протопопов В.В. Полифония. URL: <https://www.belcanto.ru/polifonia.html>
3. Фраёнов В.П. Строгий стиль. URL: <https://www.belcanto.ru/strogy.html>
4. Фраёнов В.П. Сбыводный стиль. URL: <https://www.belcanto.ru/svobstil.html>

Політика навчальної дисципліни

• **Контроль якості знань студентів.** Проводиться на першому занятті (вхідний контроль), протягом всього курсу навчання (поточний контроль), в кінці кожного модуля (модульний контроль) та в кінці курсу (екзаменаційний контроль).

Форми контролю: індивідуальне та групове опитування, тестування, гармонізація мелодії чи басу, гра на фортепіано акордових послідовностей, гармонічний аналіз, написання поліфонічного фрагменту, поліфонічний аналіз.

• **Політика оцінювання.** Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Оцінка за модуль 3 (100 балів) — 35 % від підсумкової оцінки, модуль 4 (100 балів) — 35% від підсумкової оцінки; оцінка за екзамен — 30% від підсумкової оцінки. Разом — 100 балів (100%).

Шкала оцінювання студентів:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	
82-89	добре	

74-81		Зараховано
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

- **Політика перескладання.** Перескладання кожної з форм поточного контролю здійснюється за бажанням студента один раз зі зниженням оцінки на один бал від отриманого результату за чотирибальною системою оцінювання. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.
- **Політика академічної доброчесності.** Списування під час поточних занять, контрольних робіт та екзамену заборонені.
- **Політика відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. З об'єктивних причин (напр., хвороба) навчання може відбуватися в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.